

RAPORT

de progres privind implementarea în județul Buzău a obiectivelor și măsurilor din Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 942/2017

În ultimii 30 de ani politica Uniunii Europene în domeniul deșeurilor a evoluat permanent, toate țările membre realizând actualizarea continuă a planurilor de acțiune pentru mediu și a cadrului legislativ, astfel încât efectele negative ale activităților antropice asupra mediului și sănătății populației să fie cât mai reduse și, în același timp, să se asigure toate condițiile pentru trecerea la o economie durabilă și eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și energiei.

Deoarece creșterea economică conduce implicit la generarea a tot mai multe deșeuri, s-a convenit că este oportună dezvoltarea unei noi strategii pe termen lung privind deșeurile. Strategia tematică privind prevenirea și reciclarea deșeurilor construită în 2005 a dus la revizuirea în anul 2008 a Directivei-cadru privind deșeurile, piatra de temelie a politicii privind deșeurile a Uniunii Europene.

Revizuirea aduce o abordare modernă pentru gestionarea deșeurilor, marcând o trecere de la perceperea deșeurilor ca pe o povară nedorită la ideea că acestea sunt o resursă de valoare și concentrându-se pe prevenirea producerii de deșeuri și pe stabilirea unor noi obiective și ținte, cum ar fi reciclarea a 50% din deșeurile municipale și, respectiv, a 70% din deșeurile din construcții, până în 2020.

În țara noastră, instrumentele de bază prin care se asigură implementarea politicii Uniunii Europene din domeniul gestiunii deșeurilor sunt Strategia și Planul Național de Gestionare a Deșeurilor. Dacă Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor (S.N.G.D.) stabilește principiile și obiectivele strategice generale precum și cele specifice anumitor fluxuri de deșeuri, Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (P.N.G.D.) atașează obiectivelor prevăzute în strategie ținte cuantificabile și, în plus, prezintă diverse alternative de atingere a obiectivelor și țăintelor aferente.

Pe fondul scăderii/alterării continue a resurselor naturale precum și a necesității conservării acestora este necesar să reevaluăm opțiunile privind gestionarea deșeurilor de origine antropică, în sensul creșterii gradului de valorificare a acestora și de reducere drastică a cantităților care necesită eliminare. În acest sens, trebuie aplicată ierarhia deșeurilor cu accent pe prevenirea generării deșeurilor, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea și valorificarea, în timp ce depozitarea deșeurilor trebuie interpretată ca ultimă opțiune disponibilă care corespunde celui mai ridicat nivel de pierdere și alterare a resurselor și mediului.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare, autoritățile administrației publice locale sunt direct răspunzătoare de implementarea la nivel local a măsurilor pentru gestionarea corespunzătoare a deșeurilor, acestea având obligația de a pune la dispoziția cetățenilor spațiile și dotarea necesară pentru colectarea, transportul, eliminarea deșeurilor și, nu în ultimul rând, de a realiza informarea și conștientizarea locuitorilor.

Îndeplinirea obiectivelor și țăintelor stabilite în Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 942/2017, precum și accesarea fondurilor europene puse la dispoziția României prin Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020

nu pot fi realizate în mod coerent în lipsa unui Plan Județean de Gestionare a Deșeurilor (P.J.G.D.).

Deoarece orizontul de timp al ultimului P.J.G.D. a expirat la finele anului 2013, este imperioasă elaborarea unui nou plan prin care, pornind de la analiza situației actuale din domeniul gestionării tuturor categoriilor de deșeuri, să se stabilească măsurile care trebuie luate pentru reducerea cantităților de deșeuri generate, respectiv pentru reutilizarea, reciclarea, valorificarea și eliminarea acestora, astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor și țintelor asumate.

Potrivit prevederilor Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor responsabilitatea elaborării P.J.G.D. revine Consiliului Județean, instituția noastră acordând suport tehnic de specialitate, prin furnizarea datelor și informațiilor privind situația actuală atât în faza de elaborare a primei variante, cât și pe parcursul procedurii de evaluare strategică de mediu, derulată pentru conform prevederilor H.G. nr. 1076/2004.

În acest moment, implementarea obiectivelor și țintelor stabilite prin P.N.G.D. în județul Buzău este deficitară deoarece nu sunt elaborate P.J.G.D. și proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor”. Județul nostru este singurul din regiune care a renunțat la proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor” depus pentru finanțate prin P.O.S „MEDIU” 2007-2013, devenind astfel aproape imposibilă accesarea finanțării europene prin P.O.I.M. 2014-2020. Renunțarea la proiectul inițial s-a datorat numeroaselor modificări ale componenței A.D.I. Eco Buzău 2009 și problemelor survenite din punct de vedere al proprietății asupra terenurilor aferente facilităților propuse a fi realizate în comuna Cochirleanca.

Conform ultimului răspuns primit de la Consiliul Județean Buzău în luna mai a.c., acesta a demarat achiziția unui serviciu de consultanță pentru întocmirea studiului de fezabilitate pentru proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor”, aflându-se în faza de evaluare a ofertelor, urmând ca după declararea firmei câștigătoare, atribuirea și semnarea contractului, documentația să fie finalizată în maxim 14 luni.

În acest moment, sistemul județean de gestionare a deșeurilor municipale este compus din următoarele facilități:

- În funcțiune : depozitul conform de deșeuri nepericuloase Gălbinași care deservește întreg județul, operat de S.C. RER Servicii Ecologice S.R.L., Stația de sortare Gălbinași și Stația de transfer Rm. Sărat, operate de S.C. RER SUD S.A., Stația de transfer Beceni, operată de primărie și Stația de Transfer Cislău, operată de o societate comercială al cărei acționar este unitatea administrativ-teritorială;
- Închis: cu proiect de închidere finalizat la finele anului 2017, sub procedură de infringement: depozitul neconform de deșeuri municipale Nehoiu;
- Cu activitatea sistată: din anul 2003, depozitul neconform de deșeuri municipale Buzău (pentru care Municipiul Buzău ar trebui să inițieze procedurile de stabilire a obligațiilor de mediu și de elaborare a proiectului de închidere), respectiv din 16.07.2017, depozitul neconform de deșeuri municipale Rm. Sărat.

Cel mai avansat sistem de management al deșeurilor este cel din municipiul Buzău, unde primăria, în colaborare cu operatorul serviciului de salubritate, a inițiat în anul 2013, un proiect pilot pentru colectarea selectivă la sursă a deșeurilor reciclabile

metalice, din hârtie-carton și materiale plastice și un an mai târziu a pus în funcțiune o stație de sortare a deșeurilor municipale. Implementarea acestor două proiecte a avut ca efect reducerea penalităților plătite de către Primăria municipiului Buzău la Fondul pentru mediu și menținerea unor costuri rezonabile pentru eliminarea în depozit a deșeurilor municipale. Datorită rezultatelor obținute, proiectul pilot ”SACUL GALBEN” a fost extins în și la asociațiile de proprietari din municipiul Buzău, prin amplasarea la platformele de deșeuri a containerelor galbene pentru deșeurile reciclabile.

Conform legislației privind regimul deșeurilor, pe lângă obligația colectării selective a deșeurilor reciclabile, autorităților administrației publice locale le revine sarcina de a încuraja compostarea individuală în gospodării și de a asigura cadrul instituțional și material pentru colectarea separată în vederea compostării și fermentării biodeșeurilor provenite din parcuri, grădini, piețe agro-alimentare, însă datorită neimplementării proiectului ”Sistem de management integrat al deșeurilor”, țintele negociate cu Uniunea Europeană privind reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile eliminate în depozite nu pot fi atinse.

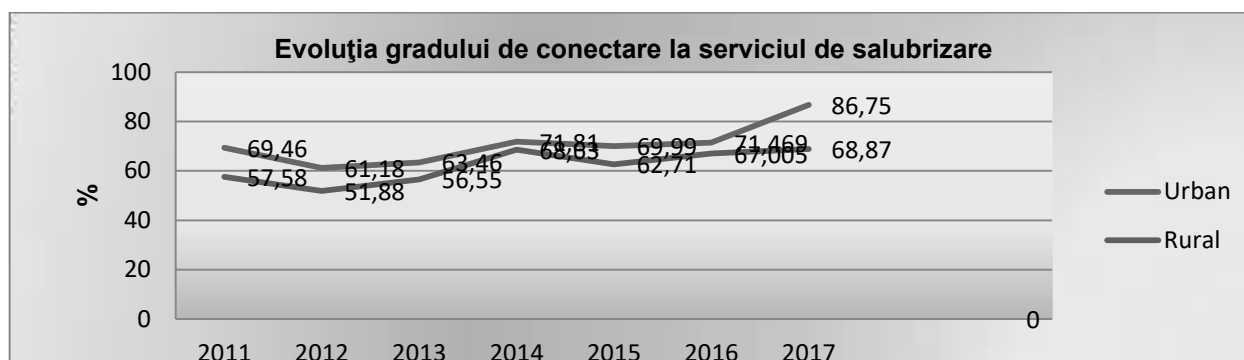
Începând cu anul 2016, pe raza municipiului Buzău s-a inițiat distribuirea de saci și pubele maron pentru colectarea selectivă a deșeurilor biodegradabile din gospodăriile individuale și amplasarea de containere pentru deșeurile rezultate din activitățile de curățenie stradală, care în perioada de toamnă sunt preponderent vegetale, însă în lipsa unei instalații județene pentru compostarea/tratarea mecano-biologică a deșeurilor și dotării întregii populații cu pubele pentru colectarea sau compostarea individuală a deșeurilor biodegradabile, progresele realizate în acest domeniu sunt timide.

Obligațiile autorităților administrației publice locale din domeniul gestiunii deșeurilor nu pot fi realizate dacă nu sunt înființate și operaționalizate serviciile de salubritate. Deși obligația organizării și operării serviciilor de salubritate este legiferată din anul 2006, prin Legea nr. 101, până în acest moment, doar 55 de unități administrativ-teritoriale au servicii de salubritate funcționale. Situația acestora în luna iulie 2018 se prezintă astfel:

- 27 de primării au delegat gestiunea către 5 operatori de salubritate autorizați: Buzău, Rm.Sărat, Vadu Pașii, Pietroasele, Breaza, Merei, Ziduri, Luciu, Largu, Ulmeni, Puiești, Topliceni, Glodeanu Siliștea, Pogoanele, Ghergheasa, Buda, Scutelnici, Valea Râmnicului, Cozieni, Berca, Săpoca, Tisău, Scorțoasa, Gura Teghii, Năeni, Padina, Stâlp;
- 19 primării gestionează propriul serviciu de salubritate: Cănești, Mărăcineni, Nehoiu, Poșta Călnău, Gălbinași, Vernești , Zărnești, Balta Albă, Smeeni, Costești, Gherăseni, Cilibia, Pârscov, Săhăteni, Glodeanu Sărat, Săgeata, Râmnicelu, Cernătești și Beceni, care operează și Stația de transfer cu același nume;
- 9 primării s-au asociat și sunt deservite de SC Salubritate Ecologică SRL Cislău, care operează și Stația de transfer Cislău: Cislău, Calvini, Cătina, Chiojdu, Măgura, Unguriu, Viperești, Siriu, Pătârlagele.

Centralizând datele de mai sus, a rezultat că în anul 2017 procentul populației urbane care a beneficiat de servicii de salubritate a fost de 86,75%, iar al populației rurale de

68,87%, în ușoară creștere față de anul anterior, însă insuficient, având în vedere că începând cu anul 2013, gradul de acoperire cu servicii de salubritate trebuia să fie de 100%, atât în mediul urban cât și în mediul rural.

În privința respectării obligațiilor asumate privind închiderea depozitelor de deșuri neconforme, deoarece nu au fost respectate termenele de închidere, la începutul anului 2017 Comisia Europeană a declanșat procedura de infringement împotriva României. Județul Buzău a intrat sub această procedură cu trei depozite: depozitul neconform de deșuri municipale Nehoiu și depozitele neconforme de deșuri industriale Fermit S.A. și Rafinăria Venus Oilreg S.A. Rm. Sărat; la data prezentei este încă nerezolvată închiderea depozitului neconform de deșuri industriale Rafinăria Venus Oilreg S.A. Rm. Sărat, celelalte două depozite finalizând lucrările de închidere în anul 2017, respectiv în luna în curs.

Deși nu a fost cuprins în Tratatul de aderare, pentru Depozitul neconform care a deservit până în anul 2003 municipiul Buzău, va trebui realizat și implementat proiectul de închidere, investiție care va fi finanțată din fondurile proprii sau atrase ale Primăriei Municipiului Buzău, ca urmare a retragerii din A.D.I. "Eco Buzău 2009" și implicit a imposibilității includerii în viitorul proiect de sistem de management integrat al deșeurilor.

Referitor la stadiul colectării selective a deșeurilor în județul nostru, putem preciza că, începând cu anul 2014, o dată cu creșterea gradului de acoperire cu servicii de salubritate, cu punerea în funcțiune a stației de sortare a deșeurilor și a implementării în municipiul Buzău a proiectelor pilot "Sacul galben", cantitatea de deșuri colectate selectiv a crescut semnificativ. Astfel, în anul 2017 s-au predat spre valorificare 25% din cantitățile de deșuri menajere colectate de operatorii de salubritate, față de 18% în anul 2016 (dintr-un total de 60711,794 to deșuri menajere colectate, 15414,604 to au fost predate spre valorificare).

Din punct de vedere al obiectivului privind reducerea cantității de deșuri biodegradabile depozitate, deoarece în județul nostru nu există nicio instalație pentru compostarea sau tratarea mecano-biologică a deșeurilor biodegradabile, este imposibil să atingem, până în anul 2020, ținta de reducere a cantității de deșuri biodegradabile depozitate la 35 % față de cantitatea depozitată în anul de referință 1995. Potrivit unor informații recente, S.C. RER SUD S.A. va realiza în viitorul apropiat o stație de compostare a deșeurilor biodegradabile, dar chiar și așa, fără extinderea în toate

localitățile urbane și rurale a sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor biodegradabile (de hârtie-carton, lemn, din grădini, parcuri, spații verzi și a celor alimentare), este imposibilă atingerea țintei până în anul 2020.

În ceea ce privește colectarea și valorificarea fluxurilor speciale de deșeuri, județul nostru este destul de bine reprezentat prin:

- 37 de operatori economici autorizați pentru colectarea și 5 pentru tratarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice;
- 159 operatori economici autorizați pentru colectarea și 16 pentru reciclarea deșeurilor de ambalaje;
- 14 de operatori economici autorizați pentru colectarea și 25 pentru tratarea vehiculelor scoase din uz.

Deoarece în comuna Vernești există o instalație de valorificare a deșeurilor nepericuloase din construcții/demolări, realizată de Consiliul Județean Buzău printr-un proiect finanțat prin Programul LIFE +, țintele stabilite pentru pregătirea pentru reutilizare și valorificarea deșeurilor din construcții și demolări ar putea fi atinse dacă primăriile ar include în autorizațiile de construire/desființare emise obligativitatea fiecărui titular de a realiza obiectivele etapizate stabilite în anexa 6 a Legii nr. 211/2011 (minimum 45% din cantitatea de deșeuri provenite din activitățile de construcții în anul 2018, minimum 55% în anul 2019 și minimum 70% începând cu anul 2020).

Un alt obiectiv al P.N.G.D. se referă la gestionarea conformă a nămolurilor rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești. Responsabilitatea gestionării nămolurilor rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești revine operatorului regional al serviciului de alimentare cu apă și canalizare, S.C. Compania de Apă S.A., dar și celorlalți operatori de sisteme de alimentare cu apă și canalizare aparținând localităților care nu au aderat la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Buzău 2008". Aceasta are în prezent 45 membri și anume: Consiliul Județean Buzău, cele 2 municipii (Buzău și Rm. Sărat), 3 orașe (Nehoiu, Pătârlagele și Pogoanele) și 39 comune (Pietroasele, Merei, Ulmeni, Siritu, Cislău, Chiojdu, Măgura, Săpoca, Vernești, Smeeni, Viperești, Valea Râmnului, Topliceni, Grebănu, Cernătești, Beceni, Calvinii, Murgești, Puiești, Mînzălești, Vintilă-Vodă, Lopătari, Sărulești, Costești, Amaru, Gura Teghii, Vadu Pașii, Săhăteni, Valea Salciei, Florica, Năieni, Cozieni, Padina, Mărgăritești, Movila Banului, Cilibia, Colți, Vîlcelele și Bozioru).

În prezent, la nivelul județului nu există capacități suficiente pentru tratarea nămolurilor rezultate din stațiile de epurare a apelor uzate municipale; cu excepția stației de epurare a municipiului Buzău, care deține două instalații pentru tratarea anaerobă a nămolului (metantancuri) și realizează colectarea și valorificarea biogazului, în toate celelalte stații de epurare se realizează doar o pretratare în vederea reducerii umidității.

În ceea ce privește valorificarea nămolurilor, în perioada 2010-2014, au fost încercări timide pentru utilizarea acestora în agricultură, instituția noastră eliberând 4 permise pentru o cantitate totală de 7311 to de nămoluri, 3 pentru Stația de epurare a municipiului Buzău și unul pentru un operator din industria alimentară. Datorită reticenței proprietarilor de terenuri agricole și costurilor mari pe care le implicau realizarea analizelor privind compoziția nămolurilor, a studiilor agropedologice și a

celor de monitorizare post-aplicare, începând cu anul 2015, operatorii tuturor stațiilor de epurare au optat pentru eliminarea nămolurilor în depozitul de deșeuri nepericuloase de la Gălbinași.

Se așteaptă ca obiectivul privind gestionarea conformă a nămolurilor din stațiile de epurare municipale să fie atins ca urmare a implementării ”Proiectului regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Buzău, pentru perioada 2014-2020”, care prevede tratarea termică a nămolurilor într-o instalație de uscare și carbonificare, ce va fi realizată la Stația de epurare a municipiului Buzău, urmată de utilizarea în agricultură a materialului carbonificat rezultat.

Cauzele realizării deficitare a obiectivelor

Urmare analizării efectuate în raport cu situația existentă, cele mai importante aspecte vulnerabile din domeniul managementului deșeurilor ar fi următoarele:

- Nivelul încă scăzut de educare a populației în ceea ce privește impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor asupra mediului și legătura strânsă dintre o gestionare eficientă a acestora și conservarea resurselor naturale promovată prin principiile economiei circulare.

- Insuficienta promovare și cunoaștere a măsurilor de la vârful ierarhiei deșeurilor: prevenirea generării deșeurilor și pregătirea pentru reutilizare.

- Rata redusă de acoperire cu servicii de salubritate; lipsa din bugetele autorităților administrației publice locale a resurselor financiare pentru înființarea sistemelor de gestionare a deșeurilor și uneori slaba implicare a acestora în înființarea și funcționarea optimă a serviciilor de salubritate.

- Rată redusă de acoperire cu sisteme de colectare selectivă a deșeurilor în special în localitățile din zona rurală a județului; numărul redus al punctelor de colectare și amplasarea acestora fac ca pentru majoritatea populației să fie mai facilă eliminarea deșeurilor municipale în amestec.

- Lipsa unor stimulente pentru încurajarea colectării selective la sursă; slaba mediatizare a centrelor de colectare de tip „Sigurec” existente în județ.

- Slaba implicare a autorităților administrației publice locale în aplicarea unor măsuri de stimulare / cointeresare a populației pentru colectarea selectivă.

- Întârzierea reglementării activităților de gestionare pentru anumite categorii de deșeuri precum cele provenite din construcții-desființări.

- Apariția unor disfuncționalități în funcționarea lanțului „colectare – valorificare” a deșeurilor, datorate în principal inexistenței unor facilități fiscale pentru operatorii economici care activează în acest domeniu.

- Inexistența la nivelul județului a unei stații de compost poate conduce la imposibilitatea reducerii cantității de deșeuri biodegradabile depozitate la 35 % până în anul 2020 (față de cantitatea depozitată în anul de referință 1995).

- Inexistența unei strategii coerente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor biodegradabile și a nămolurilor provenite din stațiile de epurare.

- Capacități insuficiente de tratare a nămolurilor de la stațiile de epurare municipale.
- Lipsa unor norme tehnice actualizate privind stabilirea calității și utilizarea în agricultură a nămolului provenit din stațiile de epurare.
- Obținerea permisului de aplicare a cantității de nămol necesita un timp îndelungat și sunt puțini operatori regionali de apă care au aplicat pentru eliberarea acestuia.
- Costurile pentru folosirea nămolului în agricultură sunt foarte mari și nu există instrumente financiare pentru stimularea acestui sector.
- Lipsa unei Strategii de gestionare a nămolurilor actualizată și aprobată de către autoritățile competente.